

3. Лалагуна Х. Испания. История страны / пер. с англ. Е. Гобитбаевой, М. Бамтакова / Х. Лалагуна. – М. : Эксмо ; СПб. : Мидгард, 2009. – 352 с.
4. Мадариага де С. Англичане, французы, испанцы / пер. с английского Говорунова А. В. / С. де Мадариага. – СПб. : Наука, 2003. – 239 с.
5. Мартынов И. Музыка Испании : [монография] / И. Мартынов. – М. : Советский композитор, 1977. – 360 с.
6. Национальная идея в Западной Европе в Новое время. Очерки истории / Отв. редактор В. С. Бондarchук. – М. : Зерцало-М ; Издательский дом "Вече", 2005. – 469 с.
7. Пичугин П. А. Мануэль де Фалья / П. А. Пичугин // Советская музыка. – 1971. – № 2. – С. 130–140.
8. Пичугин П.А. Фламенко / П.А. Пичугин // Музыкальная энциклопедия : в 6-ти томах / гл. ред. Ю.В. Келдыш. – М. : Советская энциклопедия, 1973– . –Т. 5. – 1974. – Стб. 838–845.
9. Романова А.В. Проблема исполнительской организации художественного времени в произведениях фольклорно-вариантного склада (на примере цикла И. Альбениса "Иберия") / А.В. Романова // Южно-российский музыкальный альманах. – 2010. – № 1. – С. 52–56.
10. Фогель М.А. Роль национальной идеи в современном политическом развитии России и Германии : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. политических наук : специальность 23.00.01 "Теория политики, история и методология политической науки" / М. В. Фогель. – М., 2004. – 32 с.

References

1. Antonova, E.A. (2005). Russia and Spain as an example of cross-cultures between West and East. B.P. Yeliseyev (Eds.), Nauchnyy vestnik MGGU GA. (Vols. 95), (pp. 164–166). Moscow [in Russian].
2. Krasotina, I.V. (2010). Enrike Granados. Piano heritage. Candidate's thesis. Moscow [in Russian].
3. Lalaguna, H. (2009). Spain. History of the state. H. Lalaguna. Moscow: Eksmo; SPb.: Midgard [in Russian].
4. Madariaga de S. (2003). The English, French, Spanish. S. de Madariaga. SPb.: Nauka [in Russian].
5. Martynov, I. (1977). Music of Spain. Muzyika Ispanii. I. Martynov. Moscow: Sovetskiy kompozitor [in Russian].
6. Bondarchuk, V.S. (Eds.). (2005). National idea in Western Europe in New Time. Notes of History. Moscow: Zertsalo-M; Izdatelskiy dom "Veche" [in Russian].
7. Pichugin, P.A. (1971). Manuel de Falya. Sovetskaya muzyika, 2, 130-140 [in Russian].
8. Pichugin, P. A. (1974). Flamenko. Yu. Keldysh (Eds.), Encyclopedia of music in 6 volumes. (Vols. 5), (pp. 838–845). Moscow: Sovetskaya entsiklopediya [in Russian].
9. Romanova, A. V. (2010). Problem of historical organization of artist time in compositions of folklore-varieties character (a cycle I. Albenis "Iberia"). Yuzhno-rossiyskiy muzyikalnyi almanah, 1, 52–56 [in Russian].
10. Fogel, M.A. (2004). Role of national idea in modern political development of Russia and Germany. Extended abstract of candidate's thesis. Moscow [in Russian].

УДК 793 (477)

Квецко Ольга Ярославівна
викладач Калуського коледжу
культури і мистецтв
olga.kalush@mail.ru

ЗБЕРЕЖЕННЯ АВТЕНТИЧНОСТІ В ХОРЕОГРАФІЧНИХ ПОСТАНОВКАХ МАРІЇ ЛЯШКЕВИЧ ТА ФЕДОРА ДАНИЛЯКА

У статті описано і проаналізовано творчі досягнення видатних балетмейстерів Марії Ляшкевич та Федора Даниляка. Визначено їхній вплив на розвиток хореографічної культури в Івано-Франківській області. Балетмейстери здійснювали постановки на основі фольклорних танців Прикарпаття та зробили великий внесок у розвиток українського танцю в Івано-Франківській області. Їхні хореографічні композиції є взірцем для керівників хореографічних колективів та викладачів українського танцю.

Ключові слова: Марія Ляшкевич, Федір Даниляк, бойківський танець, народна хореографія, балетмейстер.

Квецко Ольга Ярославівна, преподаватель Калушского колледжа культуры и искусств

Сохранение автентичности в хореографических постановках Марии Ляшкевич и Федора Даниляка

В статье описано и проанализировано творческие достижения выдающихся балетмейстеров Марии Ляшкевич и Федора Даниляка. Определено их влияние на развитие хореографической культуры в Ивано-Франковской области. Балетмейстеры осуществляли постановки на основе фольклорных танцев Прикарпатья и внесли большой вклад в развитие украинского танца в Ивано-Франковской области. Их хореографические композиции являются примером для руководителей хореографических коллективов и преподавателей украинского танца.

Ключевые слова: Мария Ляшкевич, Федор Даниляк, бойковский танец, народная хореография, балетмейстер.

Kvetsko Olga, Lecturer of Kalush College of Culture and Arts (Ivano -Frankivsk region, Ukraine)

Conservation authenticity in choreography setting Maria Lyashkevych and Fedor Danylyak

This article describes and analyzes the creative achievements of prominent choreographers Mary Lyashkevych and Theodore Danylyak. Determined their impact on the choreographic culture in Ivano-Frankivsk region. Choreographer staging was performed based on Carpathian folk dances and made a great contribution to the development of Ukrainian dance in Ivano-Frankivsk region. Their choreographic composition today is a model for leaders and teachers of dance groups Ukrainian dance.

The second half of the twentieth century for the development of Ukrainian folk dance is marked by a high level of performance skills of new models of stage folk dance in the Carpathian region .

A significant impact on the national stage dance in the Carpathian region late twentieth century XXI century is made by Mary Lyashkevych . Almost all the leaders of choreographic collectives Ivano-Frankivsk region are students of this famous and talented woman.

Maria Lyashkevych (Kupriyanov) was born February 8, 1948 in Kolomyja Ivano -Frankivsk region. Her mother was from Kyiv , the father from Yaroslavl. It was an intelligent and hard-working family that instilled Mary since childhood love of art. In 1947, fate brought the parents in Western Ukraine – in Coloma . Events in Ukraine in 1946-1947 years influenced the future life of the family Kupriyanov. Since ten years Lyashkevych Maria has been going in for choreography. Hard work and tireless art of dance gave some results. Kolomyyskoy finished the 8th graded school she entered the school of cultural Snyatyn (today Kalush College of Culture and Arts of Ivano-Frankivsk region). Later she continued her studying at Kharkiv State Institute of Culture and '40 gave teaching. Over the years there were many productions and performances on the stages of the Ivano-Frankivsk region and other regions of Ukraine , annual reports on the stages of Kyiv, touring abroad. Maria Lyashkevych was a head of the Folk ensemble dance "Merejivo" Kalush College of Culture and Arts, teacher of thirty- eight-year experience of work in the institution. Every year its professional skills were growing from simple to the head teacher of dance disciplines Commission . In May 2009, Maria Lyashkevych was awarded the honorary title "Deserved Worker of Ukraine ", and in 2010, her life cut short serious illness.

All her life was devoted to preservation of folk dance. Her trips to different parts of the Carpathian inspired to create interesting choreographies that have always succeeded in many domestic and foreign scenes. All the knowledge Maria Lyashkevych transferred into her disciples taught of the technique of building choreographies , embodied their ideas in class on choreography , was a true teacher.

An important contribution to the development of choreographic art Carpathian was made by Fedir Danylyak. The talented choreographer successfully implemented its creativity and implemented new ideas in dance performances. His ability to choreography had been appearing since his childhood, but he professionally studied the art of dance in Kalush school culture in 1972 – 1976 years (today Kalush College of Culture and Arts). In the formation of the young student as a professional musician in the future renowned choreographer, teacher the great role was played by Maria Lyashkevych.

In the period of independence of Ukraine in the curricula of all college culture introduced discipline "Ukrainian Dance". It gave impetus to the development of Ukrainian folk choreography Region, as the folklore materials were used a lot and it is only in dance bands.

That Fedor Danylyak started fruitful work on the subject " Ukrainian Dance", focusing on the study of dance ethnic groups Carpathians, which included a separate section later in the curriculum subjects. So repertoire of folk dance ensemble "Merejivo ", of which he was director , added interesting choreographic compositions "Carpathian festive", "Boikivskiy dance", "Lyubaska" choreographic suite "Wreath unity" etc.

Choreographic composition "Lyubaska " was staged in 1989. It was a fruitful research work of Boyko choreographer to create a dance. Selection of folklore material and abilities was made by Fyodor Danylyak. He helped create a national stage dance preserving fundamental principle – authenticity.

Fedir Danylyak was invited as a choreographer in the Dance Academy "Arkan" in the City of Toronto (Canada). Fascinated by the art of Ukrainian dance he created many interesting choreographies. The crucial fact was that his art was appreciated. In 1997 he headed the School of Ukrainian Dance "Barvinok" at the Church of the Assumption of the Blessed Virgin Mary in Mississaha (Ontario, Canada).

School of Ukrainian Dance "Periwinkle " was created in 1969 . His work began in the basement of the Ukrainian Catholic Church of St. Mary in Mississaha . Every year the number of participants increased with growing of professional skills dancers. For 20 years Fedir Danylyak made more than 200 productions.

He is not only the choreographer and Artistic director, but also innovator and teacher. He has now almost 40 years experience in all aspects of the dancing field. Over the past 40 years, Fedir Danylyak has taught at various dance schools throughout Ukraine, the United States of America and Canada.

Fedir Danylyak has received many awards from the Ministry of Culture in Ukraine, for teaching, training of Folk Dance Directors, and choreography. He has a diploma in Choreography from the Kyiv State Institute of Culture, Kyiv, Ukraine, and advanced courses in dance and choreography from the Kyiv State Institute of Culture and Institute of Advanced Training.

He brings with him a true passion for dance that radiates to his students. The eager dancers under Fedir Danylyak's guidance soon develop pride in their heritage that will be displayed in their performances.

The successful combination of folk paraphernalia, interesting stories dances, music and costumes complement the material choreographic compositions of artists, which makes them unique, and highlights choreographic culture of Carpathian are shown.

Key words: Maria Lyashkevych, Fedir Danylyak, dance, Boiks's dance, folk dance, choreographer.

Збереження автентичності в хореографічних постановках Марії Ляшкевич та Федора Даниляка полягає в дотриманні трьох принципів обробки фольклорних танців: перший принцип – збереження першооснови фольклорного танцю; другий – аранжування та створення нового варіанта на основі традиційного танцю; третій – авторський варіант фольклорного першоджерела.

Друга половина ХХ століття для розвитку української народної хореографії позначена високим рівнем виконавської майстерності нових зразків народно-сценічного танцю на Прикарпатті. Синтез традиційних форм автохтонного танцювального мистецтва допомагає створити шедеври сценічної обробки фольклорного танцю, що дає змогу балетмейстерам заглибитись в історичні корені своїх предків та віднайти цікаві ідеї для власних постановок. "Протягом ХХ століття українська культура розвивалась в складних умовах, її поступ мав здебільшого суперечливий характер. Незважаючи на це, здобутки українських митців є вагомими і оригінальними" [5, 462].

Об'єктом дослідження даної статті є творчість видатних балетмейстерів-постановників Прикарпаття Марії Ляшкевич та Федора Даниляка.

Предмет дослідження – специфіка роботи балетмейстерів Марії Ляшкевич та Федора Даниляка при створенні хореографічних композицій.

Значний вплив на розвиток народно-сценічного танцю на Прикарпатті кінця ХХ століття початку ХХІ століття здійснила Марія Ляшкевич. Майже всі керівники хореографічних колективів Івано-Франківської області є учнями цієї відомої і талановитої людини.

Народилася Марія Василівна Ляшкевич (Купріянова) 8 лютого 1948 року в місті Коломиї Івано-Франківської області. Мати – киянка, батько з Ярославля. Це була інтелігентна та працююча сім'я, яка ще з дитинства прищепила любов до мистецтва Марії. У 1947 році доля закинула батьків на Західну Україну – в Коломию. Події в Україні в 1946-1947 роках вплинули на подальше життя сім'ї Купріянових. В той нескладний час вони змушені були "...тікати з уражених голодом теренів на Західну Україну, де його не було. Саме таким чином багатьом із них вдалося вижити і врятувати свої сім'ї" [3, 297].

З десяти років Марія Ляшкевич починає займатись хореографією. Після важкої та невтомної праці мистецтво танцю дає певні результати. Закінчивши 8 класів Коломийської школи, вона поступає в Снятинське культосвітнє училище (сьогодні Калуський коледж культури і мистецтв Івано-Франківської області). Викладачі відразу помітили здібну і талановиту студентку та після закінчення училища запропонували їй працювати викладачем хореографічних дисциплін. Згодом вона продовжила навчання в Харківському державному інституті культури 40 років віддала викладацькій роботі. За ці роки було багато постановок і виступів на сценах Івано-Франківської області та інших областей України, щорічні звіти на сценах Києва, гастролі за кордоном.

Марія Василівна Ляшкевич була керівником Народного ансамблю танцю "Мереживо" Калуського коледжу культури і мистецтв, викладачем із тридцяти восьмирічним стажем роботи в вищезазначеному закладі. З кожним роком зростала її професійна майстерність: від простого викладача до голови комісії хореографічних дисциплін. У травні 2009 року Марії Ляшкевич було присвоєно почесне звання "Заслужений працівник культури України", а у 2010 році її життя обірвала тяжка хвороба.

Все своє життя вона віддала збереженню народного танцю. Її поїздки по різних куточках Прикарпаття надихали на створення цікавих хореографічних постановок, які завжди мали успіх на багатьох вітчизняних і зарубіжних сценах. Всі свої знання Марія Ляшкевич передавала своїм учням: навчала методиці побудови хореографічних постановок, втілювала свої ідеї на заняттях з хореографії, була справжнім педагогом.

При постановці своїх хореографічних композицій М. Ляшкевич дотримувалась національного колориту бойківського, гуцульського, лемківського танців, велику увагу звертала на характер та манеру виконання, підбирала музичний матеріал, який вже в своїй першооснові був цікавий. Костюми підбирались на основі зразків того регіону, в якому записувався танець.

Хореографічні постановки Марії Ляшкевич є в репертуарі Народного ансамблю танцю "Мереживо" Калуського коледжу культури і мистецтв. Серед них: бойківський танець "Бойківські коломийки", "Прикарпатський святковий", "Полонинська ватра" та багато інших.

Вагомий внесок в розвиток хореографічного мистецтва Прикарпаття здійснив Федір Даниляк. Талановитий балетмейстер успішно реалізовує свій творчий потенціал і втілює нові ідеї в хореографічні постановки.

Федір Іванович Даниляк народився 2 вересня 1955 року в с. Пуків Рогатинського району Івано-Франківської області. З 1962 по 1972 року навчався в Пуківській середній школі. Здібності до хореографії мав ще з дитинства, але професійно вивчав мистецтво танцю в Калуському училищі культури в 1972 – 1976 роках. У становленні юного студента, як професійного виконавця і в майбутньому відомого балетмейстера, відіграла викладач Марія Василівна Ляшкевич. Після закінчення училища Федір Даниляк працює в Гуцульському ансамблі пісні і танцю при Івано-Франківській обласній філармонії (сьогодні Івано-Франківський Національний Академічний Гуцульський ансамбль пісні і танцю "Гуцулія"). З 1978 року по 1982 рік навчався у Київському інституті культури імені О. Корнійчука (сьогодні Київський Національний університет культури і мистецтв). Після закінчення інституту молодого спеціаліста направили на роботу в Калуське училище культури, де він працював з 1982 по 1995 року.

В період Незалежності України в навчальні плани всіх коледжів культури вводиться дисципліна "Український танець". Це дало поштовх розвитку української народної хореографії на Прикарпатті, оскільки фольклорного матеріалу було дуже багато і використовувався він лише в хореографічних колективах. "Процеси народження і формування того чи іншого танцю проходили по-різному, але в основі їх завжди лежала діалектична взаємодія колективної і індивідуальної творчості, коли рухи, фігури, придумані одним чи декількома хореографами чи танцюристами, видозмінювались, збагачуючись фантазією багатьох" [1, 297]. Саме Федір Даниляк розпочав плідну роботу з вивчення дисципліни "Український танець", приділивши особливу увагу вивченню танців етнографічних груп Прикарпаття, що ввійшло пізніше окремим розділом в навчальну програму дисципліни. Так репертуар Народного ансамблю танцю "Мереживо", керівником якого він був, поповнився цікавими хореографічними композиціями: "Прикарпатський святковий", бойківський танець "Любаска", хореографічна сюїта "Вінок єднання" та багато інших.

Хореографічна композиція "Любаска" поставлена в 1989 році. Це була плідна дослідницька робота балетмейстера зітворення бойківського танцю. Підбір фольклорного матеріалу та здібності балетмейстера допомогли Федору Даниляку створити народно-сценічний танець із збереженням першооснови – автентичності.

Одночасно з розвитком українського танцю в Україні, великим попитом користується український танець і за кордоном. При діаспорах по всіх куточках світу створюються осередки, які займаються популяризацією українського танцю. Так, у 1996 році Федора Даниляка запрошують хореографом-постановником в Академію танцю "Аркан" у Торонто (Канада). Захоплений мистецтвом українського танцю він створює багато цікавих хореографічних постановок. Вирішальним було те, що його мистецтво було високо оцінене. І в 1997 року він очолює школу українського танцю "Барвінок" при церкві Успення Пресвятої Богородиці в місті Міссісага (провінція Онтаріо в Канаді).

Школа українського танцю "Барвінок" створена ще в 1969 році. Свою роботу починала в підвалі Української католицької церкви Святої Марії в місті Міссісага. З кожним роком кількість учасників збільшувалась, росла професійна майстерність танцівників. За 20 років роботи Даниляк Федір здійснив понад 200 постановок, серед них: хореографічні постановки національно – патріотичного характеру, фольклорні танці різних етнографічних регіонів України. Зберігаючи українські традиції в своїх танцях, балетмейстер передає свої знання учням, які проживають за кордоном, даючи їм велику гордість та любов до України. Це відіграє важливу роль в подальшому розвитку їх хореографічної культури, допомагає зберегти звичаї та традиції та пам'ятати, звідки вони походять. В його команді працює 18 асистентів – вчителів, які він сам підготував з числа танцівників ансамблю "Барвінок". Одним з них є його син Тарас Даниляк.

Сьогодні Школа українського танцю "Барвінок" налічує понад 400 учнів віком від 5 до 30 років. Програма школи вказує на велику працю хореографів, а особливо Федора Даниляка, які присвятили своє життя українській хореографії. В репертуарі школи є хореографічні постановки, які демонструють характер та манеру виконання різних регіонів України: хореографічна композиція "Молитва за Україну", український танець "Гопак", "Карпатська мозаїка", бойківський танець "Любаска", "Поліська полька", закарпатський танець "Тропотянка", "Опільська полька", "Волинянка" та багато інших.

Сьогодні хореографічні постановки Марії Ляшкевич та Федора Даниляка мають великий успіх на сценах не тільки України, а й за кордоном. Розвиток хореографічного мистецтва Івано-Франківської області набирає широкого розвитку, про що свідчить участь хореографічних колективів у щорічному фестивалі народного танцю "Арканове коло", яке проводить обласне управління культури, національностей та релігій. З кожним роком появляються нові хореографічні композиції, які цікаві своєю автентикою, яскравими костюмами та музикою. Вдале поєднання фольклорної атрибутики, цікаві сюжети танців, музичний матеріал та костюми доповнюють хореографічні композиції митців, що робить їх неповторними та виділяє хореографічну культуру Прикарпаття серед інших.

Література

1. Бігус О.О. Стиллові особливості народної хореографічної культури Прикарпаття / О.О. Бігус // Мистецтвознавчі записки : зб. наук. пр. / НАКККіМ. – К. : Міленіум, 2011. – Вип. 19. – С. 288–298.
2. Бігус О. О. Основні аспекти творчості Я. Чуперчука у контексті розвитку сценічної хореографії Прикарпаття / О. О. Бігус // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2013. – № 3. – С. 119-122.
3. В'ятрович В. Україна. Історія з грифом "Секретно" / Володимир В'ятрович. – Харків: Книжковий клуб "Сімейного дозвілля", 2014 – 512 с. : іл.
4. Гавеля О.М. Культурні цінності обдарованої особистості: інтеріоризація в контексті сучасного українського суспільства : Монографія / Оксана Миколаївна Гавеля. – Київ : НАКККіМ, 2014. – 352 с.
5. Історія світової та української культури : підруч. для студ. ВНЗ / В. Греченко, І. Чорний, В. Кушнерук, В. Режко. – К. : Літера, 2005. – 464 с.

References

1. Bigus, O.O. (2011). Stylistic features of folk choreographic culture Carpathians. *Mystetstvoznavchi zapysky*, 19, 288–298 [in Ukrainian].
2. Bigus O.O. (2013). Key aspects of creativity J. Chuperchuk in the context of stage choreography Carpathians. *Visnyk Natsionalnoy akademii kerivnyh kadriv culture i mystetsv*, 3, 119-122 [in Ukrainian].
3. Vyatrovych, V. (2014) *Ukraine . History stamped " Secret "*. Kharkov: Klub simeinogo dozvilia [in Ukrainian].
4. Gavelia, O.M. (2014) *Cultural values gifted person , internalization in the context of contemporary Ukrainian society: Monograph*. Kyiv : NAKKKiM [in Ukrainian].
5. *History of World and Ukrainian culture*. (2005). Kyiv : Litera [in Ukrainian].